

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2111

Vragen van de leden **Omtzigt, Haverkamp** en **Smilde** (allen CDA) aan de minister van Buitenlandse Zaken en de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over *Nederlanders in het buitenland die op 9 juni 2010 willen stemmen* (ingezonden 22 maart 2010).

Antwoord van staatssecretaris **Van Bijsterveldt-Vliegenthart** (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) (ontvangen 1 april 2010).

Vraag 1

Hoeveel van de 700.00 Nederlanders in het buitenland hebben gebruik gemaakt van hun stemrecht bij de laatste twee verkiezingen voor de Tweede Kamer en het Europees Parlement? Hoe beoordeelt u dat percentage in vergelijking met het opkomstpercentage in Nederland?

Antwoord 1

De gegevens die u vraagt zijn terug te vinden in de evaluatie van de verkiezing van de leden van het Europees Parlement (TK 2009–2010, 31 142, nr. 16, bijlage) Er zijn bij de verkiezing voor de leden van het Europees Parlement 28 758 geldige stemmen uitgebracht en bij de Tweede Kamerverkiezing in 2006 zijn 28.181 «geldige stemmen uitgebracht» (het aantal kiezers dat zich voor deze verkiezingen liet registreren betrof 39 601 respectievelijk 34 305)¹.

Het is eenieders recht om wel of niet gebruik te maken van het recht om te stemmen. De democratie is in het algemeen gebaat bij een zo hoog mogelijke opkomst, dus ook van kiezers die buiten Nederland wonen. Niettemin kan ik er begrip voor opbrengen dat Nederlanders, zeker als zij al lang in het buitenland wonen en zich minder betrokken voelen bij het hier en nu in Nederland, er minder op gebrand zijn om te stemmen dan Nederlanders die er middenin zitten.

¹ Een deel van de kiezers die zich laat registreren, stemt zelf of bij volmacht. Dit verklaart deels het verschil tussen het aantal uitgebrachte stemmen en het aantal registraties. Verder wordt dit verschil verklaard door ongeldige stemmen (1262 in 2009). Tot slot zijn er kiezers die alsnog besluiten hun stem niet uit te brengen dan wel van wie het stembiljet te laat retour wordt ontvangen.

Vraag 2

Hoe gaat u ervoor zorgen dat Nederlanders in het buitenland die dat willen, tijdig kunnen stemmen bij de vervroegde verkiezingen voor de Tweede Kamer op 9 juni 2010, waarvoor ook mensen met een Nederlandse nationaliteit die in het buitenland verblijven, stemrecht hebben?

Antwoord 2

De gemeente Den Haag heeft alle personen die zich in 2006 voor deelname aan de Tweede Kamerverkiezingen hebben geregistreerd om te stemmen vanuit het buitenland registratieformulieren toegestuurd. Nieuwe kiezers kunnen het registratieformulier op de website van de gemeente Den Haag invullen en opsturen aan de gemeente voor uiterlijk 27 april 2007. Sinds 4 maart 2010 staat er op de website www.uheefthetvoorhetzeggen.nl informatie over het stemmen vanuit het buitenland. Vanaf eind maart worden er wekelijks advertenties geplaatst op de buitenland edities van NRC-Handelsblad en de Telegraaf en in enkele kranten op de Nederlandse Antillen en Aruba. Op dat moment worden op er websites die veel bezocht worden door Nederlanders buiten Nederland ook banners geplaatst. Verder staat er op de websites van alle Nederlandse ambassades en vertegenwoordigingen informatie voor deze groep kiezers. Ook staat er informatie voor deze kiezers op de website van het ministerie van Buitenlandse Zaken; www.minbuza.nl

Vraag 3

Waarom verwijst de link op <http://www.denhaag.nl/home.htm> naar het registratieformulier naar de nationale bomendag en niet naar <http://www.denhaag.nl/home/bewoners/loket/to/Kiesrecht-voor-Nederlanders-in-het-buitenland.htm>?

Antwoord 3

De gemeente Den Haag heeft zo snel mogelijk na de gemeenteraadsverkiezing het registratieformulier geactualiseerd en geschikt gemaakt voor on-line invullen. Dit formulier is sinds vrijdag 19 maart 2010 te downloaden op de site van de gemeente Den Haag. Sindsdien komt de kiezer die de link aanklikt op www.uheefthetvoorhetzeggen.nl direct bij het registratieformulier uit.

Vraag 4

Voor welke dag zullen de stembiljetten uiterlijk verstuurd worden? Is het waar dat in het meest gunstige geval dit slechts drie weken voor de verkiezingsdatum is en dat dus veel mensen alleen al vanwege een trage postbezorging niet in staat zullen zijn om te stemmen? Welke acties kunnen stemgerechtigden ondernemen die hun stembiljet niet tijdig ontvangen en daarmee effectief worden uitgesloten van het stemrecht?²

Antwoord 4

De stembescheiden, waaronder het stembiljet, kunnen, op grond van de Kieswet, niet eerder worden verzonden dan nadat de kandidatenlijsten onherroepelijk zijn vastgesteld. Dat is voor elke verkiezing van de leden van het Europees Parlement en de leden van de Tweede Kamer zo. Voor de komende verkiezing is maandag 17 mei 2010 de datum waarop de kandidatenlijsten waarschijnlijk definitief zijn: op die dag doet de Raad van State uiterlijk uitspraak over eventuele beroepen die zijn aangetekend. De gemeente Den Haag heeft dan enkele dagen nodig om de stembescheiden verzendklaar te maken. Als gevolg hiervan zullen de stembescheiden waarschijnlijk vanaf vrijdag 21 mei verzonden gaan worden. Stemgerechtigden die vrezen dat zij niet tijdig hun stembescheiden zullen ontvangen, kunnen er voor kiezen niet per brief te stemmen maar een kiezer in Nederland een volmacht te verlenen.

Vraag 5

Welke maatregelen zult u nemen om ervoor te zorgen dat allen die zijn uitgezonden naar Uruzgan, tot de laatste man, of zij nu op patrouille zijn of op de basis, in staat zullen zijn om gebruik te maken van hun kiesrecht?

² RNW, 16 maart 2010: «Nederlanders in het buitenland goed voor 10 zetels».

Antwoord 5

Tijdens de verkiezingen voor de Nederlandse Tweede Kamer op 9 juni 2010 zal een groot aantal militairen in Afghanistan aanwezig zijn. Zij kunnen zoals gemeld in de brief van 17 april 2009 (Kamerstuk 27925 nr. 332) per brief of bij volmacht stemmen. Defensie ondersteunt hen bij het uitbrengen van hun stem. Elke militair die tijdens de verkiezingen voor de dienst in het buitenland verblijft, ontvangt schriftelijk informatie over de aanstaande verkiezingen en de wijze waarop de militair zijn of haar stem kan uitbrengen. Bovendien worden de mogelijkheden in de Defensiekrant en op de website van Defensie toegelicht. Zodra de kandidatenlijsten gereed zijn, worden ook deze aan elke militair gezonden.

De ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Defensie bereiden een wetswijziging voor om uitvoering te geven aan de motie Pechtold. Deze wetswijziging moet het mogelijk maken dat de minister van Defensiebriefstembureaus aanwijst bij substantiële buitenlandse missies. Door de vervroeging van de Tweede Kamerverkiezingen is het niet mogelijk deze wetswijziging voor de komende verkiezingen in te voeren.

Vraag 6

Bent u voornemens om op een aantal plaatsen waar relatief veel Nederlanders verblijven, een briefstembureau in te richten op basis van de kieswet, artikel M13, dat voorziet in de mogelijkheid om in het buitenland briefstembureaus in te richten? Dus zowel op de Nederlandse Antillen, Aruba, maar ook in Afghanistan en Spanje, waar grote groepen Nederlanders verblijven?

Antwoord 6

Ja. In de Nederlandse Antillen en Aruba zullen, net als bij de verkiezing van de leden van het Europees Parlement, briefstembureaus worden ingericht bij de Vertegenwoordigingen aldaar. Ook op ambassades buiten de Europese Unie zullen briefstembureaus worden ingesteld.

Vraag 7

Bent u bereid binnen een jaar een plan op te stellen om de participatie van de Nederlanders in het buitenland bij verkiezingen zodanig te verbeteren dat deze structureel ten minste 25% gaat bedragen?

Antwoord 7

Het lijkt mij niet zinvol een dergelijk plan binnen één jaar op te stellen. Ik heb de Tweede Kamer eerder al gemeld dat er pas betekenisvolle stappen kunnen worden gezet als bijvoorbeeld het Register Niet Ingezetenen (RNI) is gerealiseerd. Dan pas is er een register dat de basis zou kunnen vormen om kiesgerechtigden in het buitenland actief een oproep te sturen om deel te nemen aan de verkiezing. Overigens is ook dan geen opkomst te garanderen.

Vraag 8

Kunt u deze vragen in verband met de snelle verkiezingsdatum en de gewenste duidelijkheid voor Nederlanders in het buitenland binnen 10 dagen beantwoorden?

Antwoord 8

Ja.